

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Промени за банковия сектор в Европа вследствие на новите финансови разпоредби“ (становище по собствена инициатива)

(2012/С 299/02)

Докладчик: г-жа NIETYKSZA

Съдокладчик: г-н GENDRE

На 14 юли 2011 г. Европейският икономически и социален комитет реши, в съответствие с член 29, параграф 2 от Правилника за дейността си, да изготви становище по собствена инициатива относно

„Промени за банковия сектор в Европа вследствие на новите финансови разпоредби“.

Консултативната комисия по индустриални промени, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 11 юни 2012 г.

На 482-рата си пленарна сесия, проведена на 11 и 12 юли 2012 г. (заседание от 12 юли 2012 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 135 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 5 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1 Основните задачи на банковия сектор, който представлява средно 5 % от БВП в ЕС, трябва да бъдат финансирани на реалната икономика, по-конкретно иновационните европейски предприятия, на растежа на малките и средните предприятия, които са двигателът на европейската икономика и защитата на спестяванията на вложителите.

1.2 ЕИСК приветства усилията на Европейската комисия и на държавите членки за укрепване на банковия сектор и за предотвратяване на нови финансови кризи чрез ограничаване на рисковете и смекчаване на последиците от тях.

1.3 ЕИСК смята, че е необходимо да се извлекат поуки от неотдавнашните икономически и финансови кризи и да се възприеме нов подход за по-ефикасен надзор от страна на националните, европейските и международните институции и чрез повишена отговорност на финансовите институции.

1.4 ЕИСК подкрепя мерките, имащи за цел укрепването на структурата на капитала на банките и техния капацитет да финансират икономиката и предупреждава ръководния състав на банките да не се поддава на изкушението от гонитбата на много бързи печалби и на спекулативни действия, които дестабилизира пазарите.

Отговорността на банковите мениджъри и на контролните органи на национално, европейско и вътрешно банково равнище следва да бъде по-точно определена, за да се насърчи етично поведение въз основа на прозрачни правила.

1.5 ЕИСК обръща внимание върху трудностите, произтичащи от натрупването на регулаторни мерки и върху предизвикателствата, с които 8 000 европейски банки трябва да се справят, за да продължат да финансират икономиката в контекст на тежки

икономически условия в Европа и на кризата на дълга, чийто обхват и последици все още не са овладени.

1.6 Европейските банки са изправени пред засилената конкуренция на банките на трети страни, които в своите страни на произход не са подложени на същите законодателни и регулаторни ограничения като в Европа.

1.7 Мерките за укрепване на структурата на капитала предвиждат по-голям размер и по-високо качество на собствения капитал, по-добро покриване на рисковете, въвеждането на коефициент на ливъридж и нов подход към ликвидността. Тези мерки биха могли да се отразят на баланса на банките и може да доведат до чувствително понижение на рентабилността в сектора.

1.8 Следователно банките започват да намаляват размерите си, за да стават по-солидни и да се ориентират към по-рентабилни дейности и да ограничават предлагането на финансови услуги, с цел по-ефективно управление на рисковите експозиции.

Някои пледират за връщане към първоначалната им дейност – събиране на влоговете на клиентите, защита на вложителите, финансиране на реалната икономика.

1.9 ЕИСК счита, че е желателно постепенно връщане към разделянето на дейностите на търговските банки от тези на банките за финансиране и инвестиции. Настоящата световна криза показва, че една глобализирана финансова система, основана на неограничена либерализация, рискува да излезе от контрол поради злоупотребата на пазарите с тази свобода:

— прекалено големият размер на мултинационалните финансови групировки прави много трудно тяхното управление, надзора от страна на контролните органи и оценката на агенциите за кредитен рейтинг, до степен, че стават ненадеждни;

— финансовите инструменти са станали неконтролируеми. Без да се противопоставяме по принцип на финансовата иновация, не е приемливо един финансов продукт да може да циркулира свободно на международния пазар по не особено прозрачен начин и никой да не знае естеството на риска и кой носи крайната отговорност;

1.10 Новите изисквания за собствен капитал, по-специално повишаването на коефициента за собствен капитал с най-високо качество на 9 % до 30 юни 2012 г. за 60 банки със системно значение и от 2015 до 2018 г. за останалите, биха могли да имат пагубни последици за местните банки и за кооперативните банки, които по принцип са по-отзивчиви към МСП и микропредприятията. Не би следвало изискванията за собствен капитал да дискриминират нито една група банки.

1.11 Ако банките изпитват затруднения да мобилизират капитали, за МСП би било по-трудно да получат необходимото им финансиране. Трябва да се избягва свиване на кредитирането и повишаване на банковите разходи. ЕИСК се застъпва пред Комисията, Европейския банков орган и националните надзорни органи да гарантират, че капиталовите буфери на малките банки ще бъдат адаптирани към техния икономически модел.

1.12 Пруденциалните изисквания предизвикаха вече свиване на кредитирането и оскъпяването му за малките предприятия, по-конкретно за новосъздадените, иновационните и по-рисковите предприятия. Европа няма да може да постигне целите на стратегията „Европа 2020“, на Програмата в областта на цифровите технологии, на изчисленията в облак, на пътната карта за възобновяемите енергийни източници до 2050 г. или на Small Business Act, ако делът на финансиране за малките и средните предприятия се намали с прилагането на новите пруденциални мерки.

ЕИСК приканва Комисията да следи съвсем отблизо развитието на кредитирането и на банковите разходи, възникващи за предприятията и за частните лица.

1.13 Мерките, които имат за цел да направят по-ефикасен надзора на пазарите от страна на националните, европейските и международните органи, ще имат дълбоки последици за организацията на банките и на вътрешния контрол. Резултатът от това ще бъде повишена отговорност на ръководството, задължението по-внимателно да се преценява рентабилността на собствения капитал и да се управляват по-добре рисковете. Банките ще трябва да изготвят своите прогнози за продажби и стратегиите си за разработване на продукти и банков портфейли от гледна точка на рентабилността и оценявайки способността си за усвояване на собствен капитал. Това ще доведе до реорганизация на структурите в посока нарастване на значението на отделите за ИТ, контрол и управление на риска за сметка на други, по-традиционни сектори.

1.14 Банките в ЕС имат около 3 милиона служители, голямото мнозинство от които работят в областта на банкирането на дребно. От началото на 2011 г. са закрити повече от 150 000 работни места и са затворени много агенции. Според различните прогнози през 2012 г. ще бъдат закрити още до 100 000 работни места. ЕИСК приканва Комисията да даде предимство на подобряването на отрасловия социален диалог и да засили съгласуването със социалните партньори по инициативите, които имат отражение върху развитието на професията.

1.15 ЕИСК би желал при прилагането на новите регулаторни мерки да се отчитат различията на държавите членки и по-специално на новите държави членки на ЕС, чиито кредитни пазари далеч още не са разгърнали пълния си потенциал и в които повечето банки принадлежат на европейски и световни банкови групировки. За да подобрят балансите си и да отговорят на новите изисквания, тези групировки може да се изкушат да трансферират капитал от своите филиали и да ограничат инвестициите си, като значително намалят финансирането на икономиката на тези страни. В тази връзка ЕИСК припомня ангажимента, произтичащ от „Виенската инициатива“ да не се пристъпва към изтегляне на ликвидност. Необходимо е да се защитят някои оригинални модели като кооперативните банки в Германия и Полша. Само в Полша този сектор наброява повече от 300 банки и основното му реформиране, каквото предвиждат новите правила, не би могло да се извърши без преходен период.

1.16 Необходимо е да се засилят правомощията на Европейския банков орган, за да се подкрепят действията за хармонизиране. ЕИСК припомня, че свободното движение на капитали е гарантирано на европейско равнище, докато сигурността на влоговете и платежоспособността на банките е в компетенциите на националните власти. Кредитният пазар е различен в отделните държави членки. В страните, в които кредитирането не е достатъчно развито, твърде бързото догонване на равнището на задлъжнялост може да доведе до възникването на спекулативен балон. Ако правилата за надзор бъдат приложени по еднакъв начин в целия ЕС, националните власти няма да могат да реагират навреме. При все това би било добре да се обърне внимание на предложението на редица европейски ръководители за създаване на европейски банков съюз с цел на европейско равнище да се установи системен надзор на банковите системи и да се гарантират влоговете в случай на фалит.

1.17 В световен план европейските банки рискуват да стават по-малко конкурентоспособни спрямо своите конкуренти. Банките, които желаят допълнително да увеличат собствения си капитал, могат да разчитат най-вече на средства от държавни инвестиционни фондове и от банки в Азия и Близкия изток. Съществува реална опасност структурата на собствеността в европейската банкова система да се изплъзне от контрола на държавите членки на ЕС. Поради тази причина ЕИСК призовава европейските компетентни органи да положат повече усилия, за да се прилагат и на международно равнище същите правила за надзор с цел да се стигне до истинско регулиране в световен мащаб.

1.18 Новите информационни технологии като електронно банкиране, банкиране от дома, сигурни виртуални трансакции (електронен подпис), изчисления в облак вече революционизират традиционните банкови услуги. Банките ще имат трудната задача да финансират реалната икономика и да се справят с по-високи разходи за финансиране вследствие на въвеждането на новите технологии, като същевременно рентабилността им е по-ниска. ЕИСК смята, че в хода на тези дълбоки промени е необходимо да се съдейства и оказва подкрепа на всички оператори в банковия сектор.

2. Въведение

2.1 Финансовата криза и нейните последици за икономиката накараха правителствата и финансовите институции да потърсят по-дълбоките корени на сриването на една система, за която се смяташе, че е солидно изградена, добре регулирана и ефикасно контролирана.

2.2 Първите мерки в областта на финансовата и паричната политика (съществено понижаване на основните лихвени проценти, ликвидност, държавни помощи) бяха приети по спешност. Мерките с по-дългосрочно действие имаха за цел да укрепят структурата на пазарите и да предотвратят бъдещи системни кризи и затова имаха регулаторен, надзорен или фискален характер. Организациите с наднационален характер като МВФ, Г20, Банката за международни разплащания (БМР) и Комисията показват готовност за сътрудничество с различия във вижданията си.

2.3 От кризата през 2008 г. насам ЕС прие най-малко 50 законодателни мерки. Деведесет и девет процента от реформите следва да са предприети до края на 2011 г., за да влязат в сила през 2013 г., с изключение на коефициента за базовия капитал от първи ред, който трябва да се спазва от 30 юни 2012 г. от 60 банки, за които се приема, че имат системно значение. За останалите се предвижда те да влязат в сила между 2015 и 2018 г.

2.4 Споразумението Базел III, публикувано през ноември 2010 г. изисква банките да поддържат по-голям собствен капитал с по-високо качество, за да могат да противостоят на бъдещи кризи и по-конкретно предвижда:

- да разполагат с обикновени акции в размер на 4,5 % и с базов собствен капитал от първи ред в размер на 6 % от рисково претеглените активи;
- задължителен буфер за запазване на собствения капитал в размер на 2,5 %;
- доброволен антицикличен капиталов буфер, който позволява на националните регулатори да изискват до 2,5 % допълнителен собствен капитал в периоди на нарастване на кредитите.

С Базел III се въвеждат минимален коефициент на ливъридж от 3 % и два задължителни коефициента за ликвидност: коефициент на краткосрочна ликвидност, който изисква всяка банка да поддържа достатъчно висококачествени ликвидни активи, за да покрива нуждите си от ликвидност в продължение на 30 дни; коефициент на дългосрочна ликвидност, равен на минимална сума за стабилно финансиране, което превишава нуждите от ликвидност в продължение на едногодишен период.

2.4.1 Европейската комисия представи предложенията за транспониране на Базел III в ДКИ IV през юли 2011 г., за да се укрепи банковият сектор на ЕС, като същевременно банките се насърчават да продължават да финансират икономическия растеж. Комисията обаче не предприе никаква конкретна инициатива за насърчаване на кредитирането.

2.5 Целта е банките да бъдат стимулирани да разполагат с повече собствен капитал, за да устояват на кризите и да се предложи на надзорните органи нов механизъм за наблюдение на банките и за интервенция при установяване на рискове.

2.6 ДКИ 4 обхваща областите от настоящата Директива за капиталовите изисквания, но тя следва да бъде въведена в законодателството на държавите членки по адаптиран за всяка отделна държава начин.

2.7 Въпреки забавянията и несъвършенствата на приетите правила, напредъкът към ново регулиране е реален, но все още остават някои въпроси:

- ще покрият ли новите правила цялата съвкупност от финансови практики в световен мащаб?
- ще може ли след завършване на регулирането на пазарите да се разчита на ефикасен контрол?
- новите правила ще повлияят ли и ще променят ли положението (структури, консолидация, начини на разпространение, брой на служителите) в европейския банков сектор, състоящ се от повече от 8 000 банки, и неговото поведение по отношение на финансирането на икономиката: кредитите за предприятия, местни и регионални власти и частни лица?

3. Влошена финансова и икономическа конюнтура

3.1 Банките в Европа в момента трябва да се справят с резки регулаторни и конюнктурни промени, които предизвикват опасения по отношение на способността на банките да изпълняват ролята си за финансиране на икономиката в икономическа ситуация, която е влошена поради дълговата криза и особено силно засяга еврозоната.

3.2 С решенията на Базелския комитет (Базел III) банките са задължени да увеличат собствените си активи, да спазват в дългосрочен план много високите коефициенти на ликвидност NSFR (Net Stable Funding Ratio) и да създадат фондове, отговарящи на изискванията на надзора.

3.3 Стрес-тестовите, на които банките бяха подложени на два етапа, не премахнаха опасенията от въздействието на евентуалното изпадане в неплатежеспособност на една или няколко държави от еврозоната.

3.4 В международната финансова общност се установи климат на недоверие, предизвиквайки на междубанковия пазар проблеми с ликвидността, което накара банките да се насочат към по-сигурни вложения.

3.5 В този контекст ЕЦБ се намеси на два пъти и предложи на банковия сектор кредити в размер на общо 1 трилион евро при 1 % лихва и с падеж от 3 години, нещо което беше жизнено важно за възстановяване на доверието на междубанковия пазар и за поддържане на кредитните потоци за икономиката. Значителна част от тези средства обаче беше повторно депозирани в ЕЦБ, а друга отиде за изкупуване на държавен дълг. ЕИСК счита, че ЕЦБ трябва да създаде механизъм за информация относно използването на тези средства.

3.6 Необходимостта от рекапитализация на банките, оценявана от Европейския банков орган на над 100 милиарда евро, става все по-наложителна.

3.7 Отпускането на кредит за предприятията и по-специално за МСП и за местните власти, както и за частни лица става все по-трудно. Освен това банките много внимателно проучват свързаните с него рискове, вследствие на което разходите за финансиране нарастват. Същевременно обаче алтернативата за финансиране на предприятията от страна на финансовите пазари се оказва още по-трудна. Това положение, заедно с политиката за икономии, потвърждава прогнозите за слаб или нулев растеж през 2012 г. в целия ЕС, с редки изключения.

4. Контрол и регулиране на банковия сектор

4.1 В този контекст трябва да се припомни кризата с високорисковите ипотечни кредити: предупредителните сигнали за избухването на кризата с високорисковите ипотечни кредити трябваше да разтревожат контролните органи. Никой не се съмняваше в надеждността на инвестиция, носеща добри печалби на банкерите и на техните клиенти. При това Федералната корпорация за гарантиране на депозити (*Federal Deposit Insurance Corporation – FDIC*) беше предупредила за опасността, която представляват тези продукти. Но Федералният резерв не предприе никакви мерки между 2002 и 2006 г.

4.2 Фалитът на банката *Lehman Brothers* можеше да се избегне, ако надзорните органи навреме бяха забелязали сериозните проблеми, които тази институция е имала по отношение на ликвидността си. Опасността, произтичаща от ипотечен кредит, който представлява 100 % или повече от стойността на обезпечението си и се препродава на „пакети“ от финансови посредници, се изпълзва от контрол. За да се избегнат бъдещи кризи, трябва да се въведат мерки за лична отговорност на ръководителите на финансови институции, за липсата на адекватен надзор.

4.3 Ако е вярно, че кризата започна по причина на твърде сложните, т.нар. „токсични“ финансови продукти, то също така се вижда, че надзорните органи са могли въз основа на съществуващите тогава правила да забранят създаването и пускането на тези продукти на пазара.

Новите правила няма да могат със сигурност да гарантират, че ще бъде избегната нова криза, ако надзорните органи не получат достатъчно средства за изпълнение на мисията си и ако вътрешният контрол остане неефективен.

4.4 Предвид либерализацията на финансовите пазари правителствата трябва да спазват своите поети на международно равнище ангажменти за сътрудничество, за да не се допусне в различни региони да действат различни правила.

4.5 Новите разпоредби би следвало да се опрат на следните принципи:

- а) достъпът до професия в банковия сектор може да бъде открит, но контролът на лицата и на произхода на капиталите следва да бъде много по-строг и ефикасен;
- б) лицата, извършващи финансови операции, следва да имат разрешение за това, да подлежат на регламентиране и контрол; задължително трябва да се сложи край на небанковата индустрия и на „сенчестото банкиране“;
- в) новите финансови продукти следва да подлежат на разрешителен режим и контрол от страна на националните и европейските банкови органи.

4.6 Дейността на надзорните органи трябва да бъдат периодично оценявана от независим орган, съставен от експерти, които вече нямат професионални отговорности във финансовия сектор. Тази оценка трябва да наблегне по-конкретно на въздействието на техните решения за управлението на банките.

5. Какви промени предстоят за банковия сектор в Европа?

5.1 Сега банките са подложени на силен натиск, тъй като трябва да променят своя бизнес модел вследствие на нови регулаторни мерки. Комбинацията от мерки и влошена финансова и икономическа обстановка предизвика:

— укрепване на структурата на капитала на всички финансови институции, повечето от които вече спазват коефициента за базовия капитал от първи ред; те ще започнат да намаляват размера на баланса си и да стават по-солидни (Бележка под линия: Проучване на KPMG, декември 2011 г., „Evolving Banking Regulations, A long journey ahead – the outlook for 2012“);

— правилата на Базел III и задължението за спазване на коефициентите на ликвидност над един месец NSFR и на коефициента на ликвидност под един месец LCR предизвикаха нарастване на нуждите от собствен капитал и доведоха до необходимостта да се поддържа излишък на ликвидност – в някои случаи четири пъти по-висока от необходимия минимум ликвидност на банките. Тези мерки ще се отразят отрицателно върху финансовите резултати и ще доведат до намаление в балансните отчети на банките;

— трудности за развитие на кредитни портфейли през периоди на икономически растеж поради т.н. „антицикличен буфер“. Въпреки повишеното търсене на кредити, банките трябва да се справят с предизвикателствата, свързани с по-високите равнища на капиталова адекватност. Кредитните портфейли трябва да поддържат този буфер по искане на надзорните органи; ликвидният буфер, определян от националните надзорни органи може да достигне дори 2,5 % от изискванията за собствен капитал.

5.2 Всичко това води до:

5.2.1 осезаем спад на средния процент на възвръщаемост в банковия сектор от 10 % до 30 % в екстремни случаи, което намалява интереса на инвеститорите към банковия сектор и води до спад на капитализацията на европейските банки;

5.2.2 намаляване на финансирането на предприятията и публичните органи и поскъпване на кредитите, особено на кредитите за МСП, които често са считани за предприятия с по-висока степен на риск, тъй като не предлагат достатъчно гаранции или съфинансиране;

5.2.3 възможно намаляване на дългосрочните кредити в резултат от прилагането от 2018 г. на коефициента на дългосрочна ликвидност NSFR и на коефициента на ливъридж. Има риск тази ситуация да повлияе отрицателно върху финансирането на инвестициите в инфраструктура;

5.2.4 задължението по-внимателно да се преценява рентабилността на собствения капитал и да се управляват по-добре рисковете. Банките трябва да изготвят своите прогнози за продажби и стратегиите си за разработване на продукти и банкови портфейли от гледна точка на рентабилността и оценявайки способността си за усвояване на собствен капитал;

5.2.5 банките рискуват да понесат много високи разходи за одити и отчитане, за да спазят новите правила и да отговорят на изискванията на националните и международните контролни органи. Това ще се отрази на организацията на банката и структурни промени.

5.2.6 отпускането на кредити ще бъде ограничено в секторите с преференциално претегляне на риска. Освен това въвеждането на коефициент на ливъридж може в дългосрочен план да предизвика ограничаване на финансирането на държавите, на местните и регионалните власти или на други сектори, които се ползват с преференциално претегляне на риска;

5.2.7 като последица от поскъпването на кредитите е възможно част от дейностите да бъдат прехвърлени на институции, които не са длъжни да прилагат тези правила. Това благоприятства развитие на небанкови институции, чиято дейност не е обект на толкова строг контрол като този, предвиден за банките, и които отпускат кредити на частни лица с много висока лихва и често в брой.

5.3 Новите правила се прилагат еднакво към големите и към малките банкови институции. Те може да се окажат непригодни в някои страни като новите държави членки от Централна и Източна Европа, които имат висок процент на растеж.

— В тази страна има вероятност новите регулаторни разпоредби да ограничат инвестициите. Банките в тези държави често принадлежат на мултинационални групировки, а националните акционери имат миноритарен дял в тях. Банките-майки ще трябва да трансферират съществена част от капитала от своите филиали, за да могат по-лесно да изпълняват новите изисквания в глобален план. Изпразнени от своята същност, филиалите ще ограничат приноса си за финансирането на местната икономика. ЕИСК припомня, че свободното движение на капитали е гарантирано на европейско равнище, докато сигурността на влоговете и платежоспособността на банките е в компетенциите на националните власти.

5.4 Кредитният пазар е различен в отделните държави членки. В страните, в които кредитирането не е достатъчно развито, твърде бързото догонване на равнището на задлъжнялост може да доведе до възникването на спекулативен балон. Ако правилата за надзор бъдат приложени на европейски равнище, националните власти няма да могат да реагират достатъчно бързо. Необходимо е да се засилят правомощията на Европейския банков орган, за да се подкрепят действията за хармонизиране.

5.5 Необходимо е да се вземат предвид някои оригинални модели като кооперативните банки, които функционират добре и самостоятелно. Реформиране, каквото предвиждат новите правила, не би могло за се извърши без преходен период. Кооперативните банки са съществен елемент от местното развитие, като действат в интерес на своите акционери, които са едновременно вложители и кредитополучатели: МСП, селскостопански производители, общини и много други оператори на местно равнище.

5.6 Големите банки търсят инвестиции с нисък риск и висока възвръщаемост и към това се прибавят опасенията от по-тежко данъчно облагане и загубите на някои пасиви поради държавния дълг.

5.7 Процесът на консолидация вероятно ще се ускори - спестовните каси и кооперативните банки могат да разчитат на „автономни“ източници на финансиране, но банките, които трябва да се рефинансират от пазара, ще бъдат принудени да се сливат помежду си с отрицателни последици за МСП и потребителите. Някои банки бяха купени и препродадени след разформироване на тяхната местна или регионална мрежа. Банковата концентрация на национално равнище е силна в сектора на кооперативните банки и взаимоспомагателните каси, както и спестовните каси.

5.8 По-ниската рентабилност на банките, дължаща се включително на по-високата цена на финансирането, както и много рестриктивните принципи за управление на ликвидността могат да доведат до повишаване на банковите разходи и на лихвите по сročните депозити и по сметките на частните клиенти.

5.9 В контекста на новите разпоредби банките ускоряват своето вътрешно реструктуриране с помощта на новите технологии (онлайн банкиране, виртуално гише, банкиране през смартфон).

— Комбинацията от използване на нови технологии и диверсификацията на предлаганите продукти засилва промените в конфигурацията на мрежата от филиали с увеличаването на броя на гишетата за безкасови операции. Има тенденция филиалите да се превърнат в места само за консултации и за продажба на финансови продукти. Същевременно тези нови начини на парични преводи и плащания изискват засилена защита срещу кибератаките, които застрашават операциите, извършвани по интернет и чрез мобилните телефони.

5.10 Развитие на каналите на разпространение ще доведе в крайна сметка до намаляване на мрежите от филиали и до спад на заетостта. Прилагането на ДКИ 4 ще доведе до увеличаване на заетостта в ИТ-отделите и в отделите за управление на риска на банките, за сметка на други банкови секции. Необходимо е на всички равнища да се развие съдържателен социален диалог по въпросите на заетостта и професионалната квалификация, за да се овладеят успешно протичащите процеси.

6. Бъдещото развитие

6.1 Европейският парламент възприе по принцип данъка върху финансовите трансакции, Комисията проучва неговото въвеждане, но няма консенсус между държавите членки по въпроса, а американските власти са отрицателно настроени към идеята. Предвижданото невисоко равнище на данъка не би представлявало нито непосилна тежест за кредитните институции, нито пречка за конкурентоспособността в световен план. Както се подчертава в две приети от ЕИСК становища⁽¹⁾, целта на този данък е едновременно да генерира нови данъчни приходи, по-конкретно, за да се финансира помощта за развитието, и да се промени поведението на банките, като се дава приоритет на средно- и дългосрочното финансиране на икономиката, а не на съвсем краткосрочни спекулативни операции.

⁽¹⁾ СТАНОВИЩЕ на ЕИСК от 29.03.2012 г. относно „Предложение за директива на Съвета относно обща система на данък върху финансовите сделки и за изменение на Директива 2008/7/ЕО“ (ОВ С 181 от 21.10.2012 г. стр. 55) и СТАНОВИЩЕ на ЕИСК от 15.7.2010 г. относно „Данък върху финансовите трансакции“ (становище по собствена инициатива) (2010 г.) (ОВ С 44 от 11.02.2011 г. стр. 81)

6.2 По инициатива на комисаря Barnier се проучва възможността за разделяне на дейностите по банкиране на дребно и тези по финансиране и инвестиции, с което се поставя под въпрос моделът на универсална банка. Дебатът е относно пълно разделяне, обособяване на дейността на инвестиционната банка или забрана за банките да инвестират за собствена сметка. Някои експерти оспорват тази идея, като поддържат мнението, че универсалните банки осигуряват дълбочината и ликвидността на пазарите и по-добро финансиране на икономиката.

6.3 Сценарият на развитие на финансовия свят и на банковия сектор се промени през последните тридесет години. Отварянето на пазарите доведе до глобализация на финансите, която от своя страна допринесе за развитието и умножаването на зоните от типа данъчно и регулаторно убежище. Засилената конкуренция в световен план благоприятства възникването на нови форми на финансови институции, на нови продукти и услуги.

6.4 Големите банкови групировки показаха слабостите и границите на растеж, който надхвърля възможността за добро управление. Те ще имат тенденцията да намаляват размерите си и да стават по-солидни, с по-слабо променливи, но по-предвидими печалби, без екстравагантни бонуси. Те ще концентрират дейността си върху своето основно предназначение, а именно да приемат влогове и да предлагат кредити, като ограничат пред-

лагането на други услуги, ще ограничат международната си експанзия и ще съсредоточат своите дейности върху по-бързо разрастващи се пазари, което ще ограничи рентабилността им.

6.5 Благодарение на новите правила разпределянето на бонуси и практиките по отношение на възнагражденията на ръководните кадри ще е свързано с още по-голяма отговорност и ще бъде обект на още по-строг контрол.

6.6 Банковият надзор, разпрострян върху всички видове финансови институции, би позволил да се контролира дейността на небанковите институции (от вида „сенчесто банкиране“).

6.7 Необходимо е да се установят задължителни правила за достъп до професии в банковия сектор, за да се даде възможност за подбор на персонал, чиято компетентност вдъхва доверие на клиентите и инвеститорите.

6.8 Когато спрат държавните помощи и международните помощи, следствие от финансовите кризи, секторът като цяло несъмнено ще се промени в съответствие с конюнктурата и с развитието на новите технологии, но най-вече следвайки стратегиите, свойствени за всяко добре управлявано предприятие. Банките ще имат трудната задача да запазят доверието като кредитиращи реалната икономика и същевременно да се справят с по-високи разходи за финансиране и с по-ниска рентабилност.

Брюксел, 12 юли 2012 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON
